

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwo.ó da.

Njeh ty spěwał
Swěrnje džětał
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njejes mans
Njeh čí křma: a
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Klě Bóh poda.
Wokřet č. F.

• Sserbske njedźelske łopjeno. •

Budyšin

16. oktobra 1927

Bauzen

Čištoč a nakład Ssmolerjez smidiczišćezěrnje a smidacnje šap. družst. s wobm. ruk. w Budyšinje.
Wužadza lóždu šobotu a placzi bértlejnje 78 šotnych pjenjełow.

18. njedzela po šwj. Trojizy.

Kermušča.

Kol. 3, 16: „Dajće tomu słowu Khrystušowemu mjes wami bohacze bydlicz we wschej mudrosczi; roswuczeje a napominajeje ho gami s psalmami a s křwalobnymi křelusthemi, lubosnje spěwajo tomu Knjejeje we swojej wutrobje.“

Kermušča je wošebity šwjedzeń křesćizjanskeje wošady. Tuta ma ho na to dopomnicz, kak je wona nastala, što je jej date a čzomu ma křuzicz. — Něhdy tež našim křesćizim wótzam dohwata powěsč wo křizowanym Šbóžniku, so by jich wutorhnyła s čzmy póhanstwa, jich roškwěcziła a wuškwe- cziła. To běšče w 11. a 12. lětsotku. Dokelž pak běchu Němzy w lětadoškich šurownych wójnach křebi křesćizim lud najprjedy s mjeczom podcziznyli a jón čzežko křoczachu, wón jich póklam ewangelija s woprědka jara mało dowěrjenja napscheczo pschi- nješe. Ale ta powěsč wěrnosczeje a Božeje lubosczeje křebi tola po čzažu pucž namala do wutrowow našich wótzow a je jich potom tež šdzeržala w najhórschich čzažach roboczanstwa. Mjes Sserbami je ho křesćizjanska wěra wošebje wot Mišchnjan- skeho biskopstwa křem rošchěrjaka. W lěcze 1076 biskop Benno Šodzištku zyrkef šakoži, přenju mišionistku zyrkef mjes Sser- bami, a na 60 wokolnych wšow do njeje šafarowa. W tutej zyrkwi je wón čzašto křesćizim tak derje přědowa: „so jemu lud rosumjesche a rad na jeho wucžbu pošluchasche. Sewak pak biskopoyo a tež jich měšcnizim nimale ženje křesćizim njeroju- mjachu, a to ho wopokasa jako najczějšchi šadžewk plódnego škutkowanja mjes Sserbami. Tohodla Mišchnjanski biskop Bruno II w lěcze 1221 tachantstwo w Budyšinje šakoži, ko-

trež we swojej šchuli duchownych ša Sserbow wuwucžowasche. Šow ho potajkim rodzeni Sserbja pschijachu a na měšcnikow pschihotowachu, Němzy pak dyrbjachu křesćizim nawuknyč. W tym čzažu abo něšto přjedy běchu škoro wschitke křesćizim zyrkwe nastale, kotrež dženkša hišćze mamy. Kětko duchow- neho žohnowanja je s nich wuschło do našeho luda w běhu lětsotkow! Kak je ho w nich naš lud duchownje šdžekal a po- šběhnył! S wjetšcha běšče ho wjazny křesćizim šndliczow (wšow) do jeneje wošady šhromadžiko a do jeneje zyrkwe křodžesche. A tute štarodawne wošady dženkša hišćze wobšteja je šwojimi zyrkwemi a maja šwój wážny šamer. Wone naš pominaja: **Dajće ho natwaricž jako duchowny tempel Boži!**

To hašle je potom hódny lud, lud Boži, haj čšlowještvo Božeho špodobanja, hdyž je wón we wěrje se šwojim Šbóžni- kom šwjasany a křodži po Božich křasnjach. „Budžče duchowny lud“, tak waš wasch křesćizim w zusbje bydłazy křajan w „Wšche- dženaču“, křesćizim protizim s lěta 1925 tak rjenje napomina. A tomu mamy tež šwoje rjane zyrkwe, s wjetšcha najrjenšche domy w zyrkej wošadze se šwojimi rjanymi wěžemi, so bychu naše myšle do njeješ pokasowale, so ho njebychmy šhubili w šemškich štarosczech a šachodnych wješelach abo ho škashli we hrěchach a šwětnych lóšchtach, ale so bychmy čziste, póczziwe ži- wjenje wjedli we wschej bohobojašnosćzi. Wšches Božu mišocž žy sa hišćze wjele nadobnišchi raj powołany hacž tuta naša šemja je a ša wjele wšchšche žiwjenje hacž jenož čželne, ša- chodne. To dyrbi čze tola pošběhnyč! Ale kak šrudnje šteji dženkša s wulkim džělom našeho luda! Wón njeje žimny we wěrje. Potom wschał ho njetrjebamy džiwacž, hdyž čšlowje- škojo, křž žane pschichodne žiwjenje wjazny nješnaja, to nēczi-

šče chzedža wužiwać a po tym heřlu žiwi być: Tęmy a pi-
my, pšchetož jutije řmy morwi. My řo njetrjebamy dźiwacž,
hdyž ludžo, kiž řu Bože kańje pšhestupili a řwěru řlamali,
chzedža czwilowazy hłóř řwědomja pohłušćicž a řwědomje
moricž ř tym, řo Boha přēja. Njetrjebamy řo dźiwacž, hdyž
czi, kiž řu wot Boha wotpadnyli a hrěřhili, řebi towaršćow
řwojeho řkaženja pntaju, řo bychu řo ř nimi trořćtowali. Ty
budž řebi pšchedobry řa to a njedaj řo řawjeřć. A řćto dha
mamy nětko řa řwoju duřćhu a řa duřćhu nařćheho luda, řo by
nař pšćed řkaženjom wobarnowało? To je tón njebjeski dar,
kotryž řu nařćhe wořadny pšćes Božu miłosć dostafe: ewan-
gelij, móž Boža, kotraž řbóžnyh cžini wřćittich, kiž na to
wěřja. Dajće tohodla tomu řłowu Křřřtuřćowemu mjes-
wami bohacže bydlicž we wřćhej mudrořći! A tomu njeř nam
nařćhe zyrkwje dale řluža. A najnutrniřćo řo to řwjate wa-
řćich wutrowow pšćimnje, hdyž jo řćnyřćicže w maczernej
rěći. Šćoncžnje wřćaf řebi to tež dźakownořć napřćećo Bo-
hu žada. Šserbja, budžće dźakowni, hdyž macže řerbřće řem-
řćenje a řerbřće paczerje, a řćodžće na nje! Hdyž lěřća po
Delńej Łužicy pucžowach a chzřć pšćepntowacž, řaf dalofo je
tam řařo Šserbřćwo woteběrało, dofelž niřćto řo wo njo nje-
řćara, běřć po prawym pšćeřćapjeny, řelko je řo na rańřćej
řćronje Šćpřjewje hiřćeće řćeržala. To drje njeběřće wjele
hinařć hacž pšćed 25 lětami, hdyž tam tež pucžowach. Wořebje
wofoło Drěžńiz, Gorjonowa a Korjenja hiřćeće řćoro wřćitzy
ludžo řerbřćy rořumjachu. Ale řaf řubjenje je řa niřć, řerb-
řćeho přćedowanja, řerbřćeje paczerěřćeje wucžby niřćdže ni-
maju. Řaf zuřće dyrbi řo řim tola potom zřće řemřćenje řćacž, a jena
žona ř Drěžńiz mi praješće, řo móža wona wjele lěpje řerbřći
hacž němřći. A to njeje wořada, w kotrejšć je řo řerbřće řem-
řćenje hacze pšćed 10 lětami pšćeřćało, řaž w Bóřćowach we
lubořćnyh Błóćach ,ale řćnadž hižo pšćed 50 lětami abo dlěje.
Řaž ř dźiwom je řo řerbřća rěć tam řćeržala! Šćto řo po
prawom wo nařćich Šserbow tam řćara? Niřćto, jenož Bóh je
řich řćeržaf. A dźeći řo we wřćeřćh móžnyh zuřćnyh wězach roř-
wucžuju, a to domjaze, wařćne, řo řanjerodži. Tola niž jenož
w zyrkwjach dyrbi Křřřtuřćowe řćowo bohacže bydlicž a we
wřćhej mudrořći řo wucžicž, ale tež w domach. Ma twój dom
tež duřćowny ras abo rěćiřć ty jenož wo řospodářćtwe abo
politizy? Wřćbliřć řebi ty tež na to, je řwojim dźełom Boha
rěřćećicž a bliřćeřćemu řćužicž? To twojemu dźełku hacze hód-
nořć dawa. Pntnu twoje dźeći tež na tebi řćto, řo wěřćiřć?
Wřći kóždym domje druřć najbóle na to řeđćubuja, řařći duřć
tam řćeži. Natwarćće řebi tež duřćowny dom! A nje wěřć ty,
řo ma twoje rěće tež byćć tempel řwjateho duřća? Wořebje
je czi njedžela řć tomu data, řo by na njej řebi řćutřćowneho
rěłowjeřća natwaril. Hdyž je řo rěće zřćny řćdžen drěko a du-
řća řćeřćo rěćpila, chze wona njedželu wořebje řastarana
byćć. Ale řaf řo dženřća runje njedžela w nařćim ludu wot-
řćwjećuju! Niž jenož ř dźełom, ale wořebje ř njeřćeřćinami
a pšćehnatym řportom a wulfej řaru. Nařći wóćzojo řu wjele
lěpje wužiwachu a mějachu řć toho řćrowe móžny a duřćowne ři-
wjenje. Rěpje hacž řwěćna řććódna řara je nutřćna wjeřćełořć
wěřć, kotraž řo řwojeho Boha wjeřćeli a jemu řćerlušće řpěwa.
„Rořwucžće a napominajće řo ř psalmami a ř řćwalobnym
řćerlušćemi, lubořćnje řpěwajo tomu Kńjeřćej we řwojej wu-
trobje“, řaf napomina Pawoł Kolořćeřćřć wořadu, a to tež
nařćim wořadam pćaczi. Řaf řjenje to je, hdyž zřća wořada
pod pšćewodom piřćećelow řćumjazy dźakny řćerlušć wopruje,
řaž na řćnyřćym dźaknym řwjedženju řćerlušć:

Njeřć Bohu dźakuje
Eso wutroba wřćeřć ludži!

Abó hdyž njedželu wot njedžele řo wořada dopomni wařć-
nyh řubłow řwojeje wěřć a wěřćwusnajerřći řćerlušć řařće-
wa! Abó hdyž w twojej nuřć czi řćerlušć „Ařć porucž Bohu
řwěru řwój pucž a řćudobu“ prawe polóženje dawa a prawy
pucž pořćafuje! Njeje dha řařći řpěw wjele rjenřći a wužitni-
řći hacž te řwjeřćeřćne a řćiřćeřćne řeřćne řpěwy? Řelko lě-
řćořćow řu w nařćich Bořćich domach wořadni ře řćutřćownym
řobucžćuřćom řpěwali te řpěwy nařćich řerbřćich řpěwarřćich
abó doma na řćorołožu w niřć trořć pntali! Dyrbi to nětko
hinařć byćć? Ně. Šserbřća přćedarřća řćonferenza hižo dlěřće
lěća na wudacžju nownyh řerbřćich řpěwarřćich dźeła, řo by na-
řćemu ludej dobru zřćobu řa duřćhu a wutrobu dale pořćicžila
a řaf řdobne řmęřćenje řerbřćim wutrobam řćeržala. Njeřć
tola dale řćincža lubořćne řerbřće řćerlušće w nařćich řemřće-
njach Bohu řć eřćeřći, Šserbam řć wužitku! Tež řćiturgiju njeřć-
budž nutřćne řobu řpěwacž. Wona njeje jenož řa řćantora a
dźećzazy řćor, ale řa zřću wořadu. Šćto wona je? Šćromad-
na modlitwa zřćeje wořadny pšćed Bohom. Tohodla tež ř wjeřć-
řća wořada řćanje. Špěw je wulka móž w řpntowanjach.
Te řćerlušće, kotrež my řpěwamy, njeřć nam rjanořć dořćeho
řćutka do wutroby řpěwaju a njeřć nařć řmęřćuju w řćořći abo
rořćorjenořći řaž Saula Dawitowa řarřća řmęřćowarřće. Łuž
njeřć wořćanu nařće rjane Bože řćužby řćorķa řćajneho natwa-
rjenje řa nařć a nařće dźeći a nařće Bože domy řwjatńizy,
prawe domiřćny nařćich duřćow. „Řaf lubořćne řu twoje wo-
bydlenja, Kńježe Zebaoth. Jedny džen w twojich pšćitwarřćach
je rjedliřći dnyřći řewarřć tyřćaž!“

Řermušćne woromńjenje.

Šćob: Šćtož Bohu wjeřćeřćnemu.

My nětk do Božćoh' domu dźemy,
Hdžež nařć te řwonny wołaju,
A Bohu Kńjeřćej řćužicž chzemy
E řpěwanjom a ř modlitwu,
Řařć ř wjele wěřćbratrami
Eže, Božo, řćwalicž dźakowni.

Hdžež wěřćnu lubořć ř Bohu maju,
Tam Boži dom tež lubuju,
Tam řadny řćořć njetrjebaju,
Řiž njedž'lu řwjećicž pšćiřćařća,
Tam řwólńiwje a ř lubořću
Tež w řćořćnym wjedre te mřći du.

Řaf njeřć tež řa rad wopntuju
Nařć řćary řwjaty Boži dom,
Eso we nim derje pšćiřćotuju,
Eso móžu rěćahnyřć ř wjeřćelom
Do Božćoh' domu wěćneho,
Řiž řorjeřćach we njeřću jo.

Bóh daj řo byřćmy wřćitzy rjenje
Eso w njeřću řařćo witali,
Řiž řćny řo tudny řćednocženi
We Božćim domje modlili,
A byli do wřćhej' wěćnořće
We njeřću, hdžež nařć Šbóžńik je.

Bóh daj tež řa řći řćořćowanie,
Řiž tutón dom nam řwarřćachu,
Řiřć rěćełam w rowje rěćiřće řćanje,
Řiřć duřćam řbóžnořće we njeřću,
A řćeržć řćon dale po řćadzi
Tež nařćim dźeććom po nami.

Džeczo wulfoměsta.

(Pofracžowanje.)

Sto lět to runje je, so je nan Pawlinki Dettingez s porodniškeho džela Němskeje pschicžahnył do Barlina. Bě sprawny krawski mištr a namaka se swojeje mlodej mandželskej tu we wobndlenju pod tšechu swój pscheyttf. Tu bě jeho džekar- nja, jeho dom a hród, jeho khorownja a jeho šmjertna komor- ka. Tola niz jenož sa njebo bě tuto bydleńcžko wscho; sa jeho swójbnny runje tak.

Dwanacze džeczi porodzi jemu mandželska w tutym ru- mje. Šchyrnacze cžlowjekow žiwjenje ju tuto bydlenje wi- dziko a wobdawalo a wscho jich wjekele a wschu jich srudobu, jich pilne džekanje a prózowanje runje tak kaž jich staroscžow polne a wscheho spanja pródne nozj. Tola cži, kiž tu džekachu, spěwachu tež, bywajo cžinjerjo stareje dobreje sažadn: spěwaj a džekaj! abo, kaž to našchi pobožni stari tež rad po łaczansku prajachu a pižachu: or et labora! Cži kiž tu bydlachu, stara- chu drje šo doprědka a sa druhich, nje starachu šo pať staroscze, kotrež nadži je nimaju a žaneho wuhladka k njebješam. To- hodla starasche šo Bóh tón Knjes sa tutnych swójich swěrnnych šlužownikow; jeho njebješke žohnowanje pschekrafnjowasche pschezo sašo jich k huduštku podtšechnu domišnu, kotraž bywa- sche jim mjenšcha, cžim wjazj bywasche tnych džecžatkow a cžim wjetšche bywachu.

Kaž wolijowe hažočki wokolo blida starscheju pschibywa- chu džeczi. Nanowa pilnosč a njespróznivosč, macžerna po- božnosč a wopornivosč pschihotowa a wukubla džeczi tak, šo swěrne krocžachu po pucžu starscheju.

Jednacze s nich je semrěko. Jich najwjazy wudnycha swoje žiwjeńcžko tu, hdžež bě swětko tuteje semje wuhladało. A sa tutymi wotwoła Bóh tón Knjes starscheju. Pawlinka kaž bu wot lubnych mjenowana a kaž šmędžach tež ja jej rěcacž, je šamalutka hišcže žiwa s tnych šchyrnacžoch, kiž tu bydlesche a bydlesche!

60 lět je tu bjes pschestacža njespróznjwa šhika a schwal- cžowala, šapocžawšchi we swójim 12. lěcže, bywajo nětk we swójim 72. Nětko pať čže sastacž a wotpocžinka wužiwasč. Šhribjet njecha wjazj šobu cžinicž; je žyly šchjprjeny, ruzj stej jichnej — a telko tu je, šo ji njeje wjazj trjeba, sa wschěd- ny šhlěb džekacž, je, kelkož cžlowjekowo wědža, šastarana.

Šchtož pať je šebi s pilnym džekom šaklužika, to čže mi nětko s darniweje ruky a cžopleje wutrobu daricž.

Ja pohladnych sašo, kaž hižo pschi jeje přenich šłowach wo tutym darje pó jstwjje pytajo sa samoženjom, kotrež mohla nam daricž, a šwěrich šebi šo woprašcž: „Šchto dha čžecze nam to daricž, knježna Pawlinka?“

Staruščka šstupotasche k wulfemu šhamorej a wska s njeho wulki drjewjany šaschč. S wjekelej, pschistojnej hordoscžu rjetny: „To je mój pjenježny šhamor! Tutón je mi mój bratr, kotremuž šym hacž do jeho šmjercze hospodu wjedla, wudžek- kał. A to je wuměške džeklo. Šladajcže, tu macže tež špodžiw- ny potajny samk. Móžu jón jenož wocžinicž, hdžj šu tute šchěscž kneslow do praweho porjada šebuwane.“

Tak powědajo šuwasche a cžahasche a šaschčž bě wocžinje- ny. S njeho wska žyly hromadu papjerow a škócži mi je do rukow prajizy: „Tule, to je moje samoženje. Wšmicže to šobu a položcže jo do pokladnizy měšcžanskeho mišionstwa!“

Šladach, njewěrych, štróžich šo. Pruske pjenježne listy ležachu pschede mnu — 5200 hriwnow!

„Knježna!“ šawoľach, „šchto je to do pjenjes?“

Šso po žylym woblicžu šměšotajo wotmołwi štaruščka, šo je to to, šchtož je šebi se špróznjweje ruky sa cžaj šwojeho žiwjenja nalutowala. Dolho je tralo, přjedy hacž mējach — tak po „najgróschach“ lutujo — přenje 10 hr. nahromadžennyh. Tola, škóncžnje je mējach. Potom tež 100. S tutymi běch šebi pjenježnu papjeru kupika. Tak běch tež dań mēka. Po cžajšu bě lutowanje bóle šhwatało a wjazj dobnytko mēlo. Tuž bě sa małe listy wjetšche kupika doniž njebě, njech tež po dolhej, dolhej prózy, 5200 hr. nalutowala.

„Nětko pať wšmicže tute pjenjesy. Wšmicže je. Ša šo tola tak wjekele, šo šu škóncžnje nětk tam, hdžež čžyč je mēcž!“

„Ale luba knježna, cžehodla čžecze dha swoje samoženje runje měšcžanskemu mišionstwu wotkasacž?“

„To njewěcže?“ Ša šym tola w měšcžanskim mišion- stwje swoje wjekele a swój pokoj namakala. Ša to džakuju šo ja jemu se wschēm, šchtož mam!“

Powědasche mi, kak šo wona, džej wote dnja njespróznj- we džekajo, wjekele žyly tydžen na njedželu. Šeje najwjetscha radošč je, k nam do ranšchich Božich šlužbow šhodžicž. We swójich mlodnych lětach pschikhadžesche pschi, posdžišcho je se „konjazym cžahom“ jěšdžika, dokelž nočnyšchtej nošj wjazj šobu. To wschak je wulki wudawk, pschezo 10 pj. sa jěšbu tam a 10 pj. sa jěšbu sašo domoj. „Ale ja šebi myšlu“, powědasche Pawlinka, „šo mam sa to šamokwjenja.“

„Jenož kóžde šchjri njedžele“, tak rosprawjesche mi dale, „hdžj šo w domje měšcžanskeho mišionstwa popokdnju musikalny swójbnny wječor wotmēwa s deklamacijemi, jenož tehdy wulutuje wona s tym 20 pj., šo dopokdnja s Božej šluž- by wuwostanje, njech tež niz rad; popokdnju pať potom cžim nutrišcho na wscho šedžbuje . . .“

Šluboko hnuty pošluchach na wscho, šchtož mi luba šta- ruščka powědasche. 10 pj. a sašo 10 pj. bě lutowala, šo by nětko daricž mohla žyly wulke samoženje. Njemóžach hišcže swojou ruky na pjenjesy položicž a je wsacž. Próschach ju, šo by je šshowala, dokelž njemóže tola nětko, bywajo „na wu- mjenku“, ničžo wjazj šaklužicž, swój wschědny šhlěb pať tola trjeba . . .

„Ničžo wjazj šaklužicž? Ow, njewě dha knjes duchowny ničžo wo starej Altenburgowej, kotraž tu šhód niže bydli a šo sa šchjri džeczi swěru prózjuje?“

Šdnyž je šwudowjena Altenburgowa wonkach w mēscže na džele, šmē „cžeta Pawlina“ džeczi hladacž a pomhacž waricž, płocacž a płatacž. Š to dostawa wona 25 pj. a wobjed darmo. Šewak trjeba wona na džej jenož 40 pj. A šo by mi to dopo- kasala, dnybju pschecžitacž, šchtoje do wudawkow do swójich maľnych cžistnych knižkow šapikała. A ja cžitam a cžitam, šlu- boško hnuty, šchtož je džej kaž džej pschetrjebala. „½ litra mlo- ka 10 pj., 2 „šchrapje“ — žakty — 5 pj., drjewo 20 pj., 30 briketow 30 pj., šeleneho 10 pj., 2 jeji 10 pj. atd. Šdnyž wscho na mēšaz a džej woblicži, wulicži na džej 40 pj.

Ně!“ šawoľach. „Tak njemóžcže a nješmēcže Wj dale wjazj žiwa byč. Ša wostaju Wam tute pjenjesy a wot nětko pschetriebacže Wj na džej 80 pj.“

Tola, to trjedich! Pawlinžnej wócžj šo škšchčitej, jeje licžj šo cžerwjentej, jeje šlób rěcži wótrišcho, haj šwari, šo šym „špytowať, a šo prascha, hacž dnybi mje pola „lubeho dwórškeho předarja“ wobškoržicž . . .“

„Ale, luba knježna!“ šo ja wobaram, „my šmy tola lu- džo s mišionstwa a měšcžanske mišionstwo je šmilny šamari- tiški. — Wj tola njemóžemy pschihladowacž, šo Wj na swoje štare dny nusu cžerpicže.“

(Pšchihodnej dale.)

Sapokasanje superintendenty Fröhlicha.

Budyšin ma nětko swojeho superintendentu. Sańdženu njedzeli je jeho krajny biskop D. Schmels w Pětrovskim Božim domje sapokasał. Jara wjele bě hódne, so bě so superintendenta Fröhlich hižo jako přeni farar měščanskeje wožady móhł snateho a woprawdže lubowaneho činicz. Tež jeho nan a macz běštaj pschitomnaj. Nan běsche s fararjom we Brěšních pola Drježdjan a je na wotpocžinku.

Pod swonjenjom štyrjoch ewangeliskich zyrkwjow Budyškich krajny biskop s nowym superintendentu a s wyschšim wołrješnym zyrkwinskim radziczelom dr. Thomašom a s tajnym zyrkwinskim radu Rosenfranzom a psches 40 duchownymi — tež duchowni se klužby tu běchu skoro wschitzy, hamón našch najstaršich farar Lic. Mrósa! — s wobškodneho doma do zyrkwje czehnjesche. Tež wjazny stow zyrkwinskich sastupjerjow saczahny sobu do pschepjelnjeneje zyrkwje. Wjele stow džeczi běsche so sestupalo, a přeni króc nowa zyrkwina khorhoj na wěži smahowašche. Slaj, ja činju wschitko nowe (Sjewjenje 21, 5), to běsche kłowo biskopoweho móžneho předowanja. Stary ewangelij, w nowej mozy pschpowědany, móže a dyrbi wscho a wschitkich wobnowicz. W tutym skutkowanju njech so wschitzy předarjo jene. Do sapokasanja s krótkimi postrowjaznymi kłowami porěczachu tajny rada Rosenfranz, wyschšich zyrkwinski rada Dr. Thomaš a wyschšich farar Domascha. Pschi požohnowanju tež nan swojeho křyna sobu požohnowa. Krótke superintendentowe předowanje rěčjesche wo jažnym kwečku, kotrež je Bóh nam do wutroby dał (2. Kor. 4, 6). Po 99 předarjach w němškej Budyšej wožadze chze tež stoty jenož knjesowy ewangelij pschpowjedacz. Zyrkwinski khor sanješe krašnu a móžnu motetu. Darow sa snutskowny mišijoniski swjašć běsche 378 hr. Bóh pomhaj zykzej zyrkwie k nowemu žiwjenju a sežynjenju k sbožu našeho luda we měščje a na wšach!

Prastare sbytki křesćijanstwa w Amerizy.

Sacz so něhdy sabkudženi kóžnizy s Afriki abo se Španiskeje do Ameriki pschischli, s wotkel jim njeje móžno bylo so domoj wróciz, abo hacz so s Triskeje křesćijenjo psches morjo jěli, to so njehodži rosjašnicz. Wěste pak je, so so dawno, křnano 1000 lět do Kolumbuša, ludžo křesćijanste wučžny a waschnja sobu psches Atlantiske morjo nješli. To je prof. dr. Kaufmann-Frankfurtki we wučženej knisny dopokasał: „Amerika a prastare křesćijanstwo“, w kotrež wón wo swojich namakankach w křenjej a južnej Amerizy, wožebje w Yufatanje piša. Hižo španiški dobywar Cortez je křesćijanški wulki kamjentny křičiz na kupje Cazamel pschi Yufatanskim brjošy wobkědžbowal, psched kotrymž so modlachu. Na Yufatanje maja Mana-indianšy jara wyškofu kulturu. Tam powědaja, so je mily mudry bóh Quatzalcoatl, křn knježny maczerje, se jakožerjom jich kultury, kiž je k ranju psches morjo czahnył, „wotgal wón pschincz budže“. Tuž tam kuroweho Corteza sa „běleho sbožnika“ wobhladaču, dokež wón wot ranja pschijědže. Spodžiwne je, so tež wěšty bóh Botan so na Quatanje cžesczuje a pola Aztekow w Mexiku najwyschšich bóh Teo abo Zeo, schtož na kacžanske Deus a na grichiske Zeus pokasuje. W Palenque je „templ křičiza“. W Guatemala so reliešy (wobrašy w kamjenju) s bibliskich stawisnow: Hadam a Žewa s hadom a jabukom. Haj pola Inkow a Aztekow maja spowědž a wodacze, pósne cžakny, wěrowanje psched měščnikom, kłóschtry, cžescžowanje Božej maczerje knježny a křwja-

tocžnoscz s pschicženjom Božeho cžeka. Jenož wěštnych powěščow wo Křistu nimaja. Wšcho je jenož swonkowne waschnje. Esamo Jesušowe mjeno je so shubiło.

Zyrkej a stat.

— W Awstrijkej bywa wliw protestantisma a dozyla protestantismus bóle a bóle pschipsnawany. Psiche so tež, so je nowy awstrijski stat protestantismej pschecželnišchi hacz stary stat Habsburgskich. Tak bu tež ewangeliska fakulta, kotraž bu hižo 1821 we Winje sałożena, w lěcže 1922 Winskej uniwercicze pschidželena a tak do wěšeho swiska štajena. To njebě pod knježerstwom Habsburgskich móžno bylo.

— **Franzowka** ma wyškofe schule, kotrež so zyle bjes nabožiny, potjakim rune kwečneje schuli, kotruž křebi s wěštnych stron pola naš žadaja. Schto pak je Franzowka nětko postajila? Mjes druhimi wudžělkami pišmowstwa so sa cžitanje tež porucžene wěste wožebje wuswolene wotdžele biblije a sobu do porjada roswočowanja pschijate. Tole so stawa we Franzowskej, kotraž ma pola naš hewak mało křwalby. Schto stawa pak so pola naš w tutym nastupanju, wožebje schto wscho nježada so to pola naš nětkle pschi wojowanju wo schulskim sakonju. Tym, kiž maja sa křwój nadawł, schulu „czisczicž“ a snjeje wucžiscacz bibliju a wscho, schtož s njej swižuje, budž tuta powěšč s franzowskeho schulského porjada runje nětkole w cžaku wojowanja wo schulskim sakonju pschikřwojena.

— **Njewólnitow** abo schklowow je na semi hišcže 4½ milionu. To je spodžiwne a nastrojaze, hdyž hewak pschezo křnšich a cžitach, so je njewólnistwo wotštronjene. A to je s dobom wótra wobkřžba našeho 20. lětšotka, kotryž křebi pschikřwoja tu křwalbu, so je lětšottk runoprawa a jenajkeje křwobody wschitkich. Tu maja wyschnosče jenotliwych krajow a s nimi křesćijanste zyrkwje wulki a wožebny nadawł.

Wschelke s bliska a s daloka.

S **Křwacziz**. So křebi wožadni hišcže křwój Boži dom a stare wožadne a zyrkwinske prawa waža, sa to je dopokas tež našcha wožada. W njej je móžne hibanje a prózowanje wo staru křmuschu t. r. wo to, so by našcha wožada se křwojim — nětk sašo wobnowjenym — Božim domom křwoju křmuschu na tym dnju křwecžila, kotryž je wot spocžatka na skoro 25 lět křmuschny džen byl, mjenušy pónželi po 16. oktobru. Psched něšto lětami bu to pscheměnjene, ale niz wot zykzej wožady šromadžisna powołana, w kotrež so žiwje wo tutym praschenju jednašche. Pschecze a žadanje, po starym prawym waschnju křmuschu křwecžicž so tu móžnje šjewi. — To pokasuje, so njeje dobre a spomožne, tajke stare waschnja a prawa pscheměnjecž. Ně, hajmy a wažmy křebi wschě stare wožadne a křesćijanste waschnja a pocžinki a prawa nětkle w tutym cžaku, kotryž telko dobreho stareho nicži a na boš štorka. — Tuto hibanje w Křwaczizanskej wožadze je s dobom powucženje sa druge wožady, w kotrychž so křamkne myšle jewja, kaž w Křwaczizach psched něšto lětami, mjenušy staru křmuschu pschepołożicž.

Wistowanje: R. we W. sa 19. po křwj. Tr. — R. w B. sa 20. po křwj. Trojizy (reformazijski křwjedžen).

Samokwity redaktor: farar Wyrzacž w Křwaczizach.